

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 24 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Hoffa

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Krystyna Wojciechowska-Trawka

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2017 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa F. S. PESEL : (...)

przeciwko M. K. PESEL : (...)

o zapłatę

I. Utrzymuje w mocy, w całości, nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w sprawie XII Nc 444/14 Sądu Okręgowego w Poznaniu.

II. Obciąża w całości pozwanego kosztami postępowania toczącego się po wniesieniu zarzutów od wyżej wskazanego nakazu zapłaty i z tego tytułu zasądza od niego na rzecz powoda kwotę 7217 zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych).

/-/ E. Hoffa

Sygn akt XII C 134/16 Uzasadnienie

Pozwem wniesionym dnia 25 listopada 2014 r., zmodyfikowanym pismem z dnia 4 marca 2015 r. w zakresie żądania odsetek, powód F. S. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym Sąd zobowiąże pozwanego M. K. do zapłaty na rzecz powoda kwoty 250.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 16 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 22 listopada 2012 r. zawarł z pozwanym umowę pożyczki na kwotę 250.000 zł, na której zabezpieczenie pozwany wręczył powodowi weksel własny wraz z deklaracją wekslową. W związku z niewywiązaniem się pozwanego z obowiązku zwrotu pożyczki powód wystosował do niego wezwanie do zapłaty, które okazało się bezskuteczne. Wobec dalszego braku zwrotu pożyczki powód wezwał pozwanego do wykupu weksla na wskazaną w nim kwotę. Pozwany nie wykonał wezwania.

Nakazem zapłaty z dnia 1 kwietnia 2015 r. wydanym w sprawie XII Nc 444/14 tut. Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości.

W ustawowym terminie pozwany wniósł zarzuty od powyższego nakazu domagając się jego uchylecia w całości, wstrzymania jego wykonania, oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany zaprzeczył prawdziwości jego podpisów znajdujących się na umowie pożyczki z dnia 22 listopada 2012 r., pokwitowaniu pobrania gotówki z 22 listopada 2012 r., wekslu własnym z dnia 5 listopada 2014 r. oraz deklaracji wekslowej z dnia 22 listopada 2012 r. Ponadto z ostrożności procesowej, na wypadek ustalenia, że podpisy na ww. dokumentach są podpisami pozwanego wskazał on, że jego małżonka nie wyrażała zgody na zaciągnięcie przez niego pożyczki z dnia 22 listopada 2012 r., o czym powód wiedział, w związku na gruncie przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego czynność tę należy uznać za nieważną.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 18 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił wnioski o wstrzymanie wykonania ww. nakazu zapłaty.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

Na podstawie umowy pożyczki z dnia 22 listopada 2012 r. (cyt. jako „umowa”) powód F. S. przekazał pozwanemu M. K. kwotę 250.000 zł. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu tej kwoty na rachunek pożyczkodawcy w terminie 3 dni od chwili otrzymania przez pożyczkobiorcę od pożyczkodawcy pisma wzywającego do zwrotu pożyczki. Zgodnie z § 2 ust. 2 umowy pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu ww. pożyczki wraz z należnymi odsetkami w wysokości 1 % w skali roku. Zgodnie z § 3 umowy celem zabezpieczenia zwrotu pożyczki pożyczkobiorca zobowiązał się złożyć do dyspozycji pożyczkodawcy weksel własny na kwotę 250.000 zł wraz z deklaracją wekslową.

Dowód: umowa pożyczki z dnia 22.11.2012 r. (k.6-7)

Pokwitowaniem z dnia 22 listopada 2012 r. pozwany potwierdził otrzymanie kwoty 250.000 zł w ramach ww. umowy pożyczki.

Dowód: pokwitowanie pobrania gotówki z dnia 22.11.2012 r. (k.8), potwierdzenie wpłaty gotówkowej na rachunek (k.9)

Na zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających z umowy pozwany wystawił w dniu 5 listopada 2014 r. weksel własny. Zgodnie z treścią deklaracji wekslowej zapłata z weksla miała nastąpić na rzecz pożyczkodawcy F. S. w razie nie zwrócenia przez pożyczkobiorcę (pozwanego) kwoty udzielonej pożyczki w terminie 3 dni od chwili otrzymania przez pożyczkobiorcę od pożyczkodawcy pisma wzywającego do zwrotu pożyczki pożyczkodawcy. W takiej sytuacji F. S. miało przysługiwać prawo do natychmiastowej realizacji weksla. Pożyczkodawca został uprawniony do opatrzenia weksla klauzulą „bez protestu” i datą płatności według swego uznania. O wypełnieniu weksla pożyczkodawca miał powiadomić pożyczkobiorcę listem poleconym wysłanym na adres pożyczkobiorcy. Pisma wysłane przez pożyczkodawcę na adres pożyczkobiorcy wskazany w umowie strony miały uważać za skutecznie doręczone. Strony wykluczyły możliwość zmian umowy w tym zakresie. W razie pisemnego wezwania do wykupu wypełnionego weksla listem poleconym wysłanym przynajmniej na 7 dni przed datą płatności weksla na wskazany w deklaracji wekslowej adres wystawcy, wystawca miał zapłacić kwotę weksla bez protestu w terminie wyznaczonym w wezwaniu do zapłaty. Wystawca oświadczył iż ponosi pełną odpowiedzialność za wystawiony przez siebie weksel in blanco, na warunkach określonych w umowie, oraz ponosi odpowiedzialność za bezwarunkową zapłatę sumy pieniężnej z weksla. Weksel miał podlegać zwrotowi wystawcy po spełnieniu zobowiązań wynikających z umowy. Zapłata weksla miała nastąpić na rachunek bankowy pożyczkodawcy wskazany w umowie pożyczki – właściwy do zwrotu pożyczki. Jako miejsce płatności weksla strony wskazały miejsce zamieszkania pożyczkodawcy wskazane w umowie.

Dowód: weksel własny z dnia 5.11.2014 r. (k.10) wraz z deklaracją wekslową (k.11)

Pismem z dnia 15 października 2014 r. doręczonym pozwanemu dnia 27 października 2014 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 3 dni od otrzymania wezwania kwoty 250.000 zł wynikającej z umowy wraz z umownymi odsetkami od powyższej kwoty.

Dowód: kserokopia wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem doręczenia (k.12-14)

W odpowiedzi na wezwanie pozwany wniósł o przesłanie mu kserokopii umów pożyczek wymienionych w wezwaniach i zobowiązał się do udzielenia odpowiedzi na wezwanie po ich otrzymaniu.

Dowód: pismo pozwanego z dnia 27.10.2015 r. (k.15)

Pismem z dnia 6 listopada 2014 r. doręczonym pozwanemu dnia 10 listopada 2014 r. powód wezwał pozwanego do wykupu weksla w terminie do dnia 15 listopada 2014 r.

Dowód: kserokopia wezwania do wykupu weksla wraz z potwierdzeniem doręczenia (k.16-180)

Prokuratura Rejonowa P. w P. prowadziła postępowanie w sprawie(...) dotyczące ewentualnego popełnienia przez pozwanego i jego byłą małżonkę A. K. (1) m. in. w sprawie doprowadzenia w dniu 2 i 22 listopada 2012 r. w C. F. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 1.000.000 zł poprzez wprowadzenie go w błąd co do zamiaru zwrotu zaciągniętych pożyczek w kwotach 250.000 zł w dniu 22 listopada 2012 r. i 750.000 zł w dniu 2 listopada 2012 r. tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. /bezsporne/.

W toku tego postępowania, na zlecenie Prokuratury, sporządzona została opinia na podstawie ekspertyzy kryminalistycznej z zakresu badań dokumentów zgodnie z którą stwierdzono, że podpisy rozbudowane i parafa dotyczące M. K., umieszczone na: umowie pożyczki z dnia 22 listopada 2012 r. (k. 6-7), pokwitowaniu pobrania gotówki (k. 8), wekslu własnym wystawionym dnia 5 listopada 2014 r. (k.10) i deklaracji wekslowej z dnia 22 listopada 2014 r. (k. 11) zostały nakreślone przez M. K., oraz nie zostały nakreślone przez A. K. (1) i F. S..

Dowód: kserokopia opinii biegłego sądowego z zakresu kryminalistycznych badań dokumentów mgr H. N. z dnia 29.04.2016 r. w sprawie 2 Ds. 2967/15/10 Prokuratury Rejonowej P. w P. (k. 141-144)

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy których wiarygodność ani moc dowodowa nie były kwestionowane przez strony, Sąd nie znalazł także podstaw by czynić to z urzędu, a także w oparciu o zeznania stron z ograniczeniem do strony powodowej i świadka A. K. (2) oraz opinię biegłej sądowej z dnia 29 kwietnia 2016 r. z zakresu kryminalistycznych badań dokumentów mgr H. N. złożonej w toku postępowania przygotowawczego przed Prokuraturą Rejonową P. w P. w sprawie(...)

Sąd ocenił jako wiarygodne zeznania powoda. Powód w sposób przekonujący, logiczny i spójny opisał przebieg znajomości z pozwanym i łączące ich stosunki gospodarcze, w tym zawarcie umowy pożyczki, fakt niewywiązania się z umowy przez pożyczkobiorcę, jak również fakt wystawienia weksla i deklaracji wekslowej. Sąd jednocześnie ograniczył dowód z zeznań stron jedynie do strony powodowej bowiem pozwany nie stawiał się na termin przesłuchania bez usprawiedliwienia swojego niestawiennictwa.

Odnosząc się do przedłożonej w sprawie opinii biegłego sądowego wskazać należy iż złożona do akt innej sprawy opinia nie stanowi dowodu na okoliczności wymagające wiadomości specjalnych w tym postępowaniu i traktowana jest jako dokument prywatny, składany na okoliczność, że podpisany pod nią biegły złożył opinię o określonej treści. Skoro w niniejszym postępowaniu powód wyraził zgodę na wykorzystanie opinii zaś pozwany nie zdołał jej skutecznie zakwestionować – podnosząc wyłącznie gołosłowny zarzut iż opinia zawiera sprzeczności – nie wskazując jakie to sprzeczności Sąd uznał, że skorzystanie z opinii nie naruszy zasady bezpośredniości postępowania dowodowego wyrażonej w art. 235 k.p.c. Ponadto, zdaniem Sądu, opinia została sporządzona w sposób fachowy, rzetelny i przekonujący oraz zawiera odpowiedź na zgłoszone w niniejszym postępowaniu pytanie o prawdziwość i pochodzenie podpisów złożonych pod umową pożyczki, wekslem, deklaracją wekslową oraz pokwitowaniem odbioru kwoty pożyczki. Sąd uznał ją więc za przydatną do dokonania ustaleń faktycznych także w niniejszym postępowaniu. Z tego względu brak było podstaw do przeprowadzenia dowodu z kolejnej opinii biegłego na tę samą okoliczność.

Na rozprawie dnia 26 stycznia 2017 r. pełnomocnik powoda cofnął wniosek o przesłuchanie świadka J. B. (k.208). Na rozprawie dnia 16 marca 2017 r. pozwany cofnął wniosek o przesłuchanie świadka T. K. (k.238).

Odnosząc się do zeznań świadka A. K. (1) Sąd uznał je za wiarygodne i autentyczne, a przede wszystkim w zakresie w jakim świadek oświadczyła, że nie wyraziła sprzeciwu co do zawarcia umowy pożyczki przez pozwanego w czasie gdy byli jeszcze małżeństwem, a ponadto za niesprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym i przez to przydatne dla poczynienia ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 485 § 2 k.p.c. powód może żądać wydania nakazu zapłaty przeciwko każdemu zobowiązanemu z weksla, należycie wypełnionego, którego prawidłowość i treść nie nasuwają wątpliwości. Stosownie do dyspozycji art. 496 k.p.c., w razie prawidłowego wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, po przeprowadzeniu rozprawy Sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że treść przedłożonego w sprawie weksla nie wzbudziła wątpliwości Sądu, w szczególności posiada on wszystkie wymagane ustawowo cechy, bowiem zawiera nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku w jakim go wystawiono, przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej, oznaczenie terminu płatności, oznaczenie miejsca płatności, nazwisko osoby, na zlecenie której zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla, a także podpis wystawcy weksla. Z uwagi na powyższe dokument ten ma charakter ważnego weksla własnego, rodzący ważne zobowiązania wekslowe osoby na nim podpisanej.

Weksel własny in blanco powinien być wypełniony zgodnie z porozumieniem zawartym między podpisanym na wekslu, a osobą, której weksel ten wręczono. Osobie podpisanej na wekslu przysługuje zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem. Zgodnie z poglądem ugruntowanym w orzecznictwie, ciężar dowodu, że weksel in blanco wypełniono w sposób sprzeczny z porozumieniem spoczywa na dłużniku wekslowym, który zarzut podniósł.

Pozwany w ogóle nie zakwestionował prawidłowości uzupełnienia weksla in blanco. W podniesionych przez siebie zarzutach ograniczył się ona natomiast wyłącznie do zakwestionowania podpisów złożonych przez siebie na wekslu, deklaracji wekslowej, umowie pożyczki oraz pokwitowaniu odbioru kwoty pożyczki oraz podniósł zarzut braku wyrażenia zgody przez jego ówczesną małżonkę co do zawarcia umowy pożyczki, co miało w jego ocenie powodować bezwzględnie nieważność zobowiązania z tytułu umowy pożyczki.

Żaden z zarzutów pozwanego nie okazał się trafny. Zarzut dotyczący rzekomego sfalszowania podpisów na wskazanych dokumentach jest w całości nieprawdziwy, co zostało w sposób bezsprzeczny wykazane w przywołanej opinii biegłej sądowej sporządzonej na potrzeby postępowania przygotowawczego w postępowaniu karnym, poprzez uznanie, że podpisy złożone na dokumentach niewątpliwie są własnoręcznymi podpisami pozwanego. Pozwany nie zdołał nawet uprawdopodobnić wadliwości ustaleń dokonanych w opinii.

Za nieprawdziwy należało uznać także zarzut co do rzekomego wyrażenia sprzeciwu przez małżonkę pozwanego co do zawarcia umowy pożyczki z powodem. Zgodnie z art. 36¹ § 1 k.r.o. małżonek może sprzeciwić się czynności zarządu majątkiem wspólnym zamierzonej przez drugiego małżonka, z wyjątkiem czynności w bieżących sprawach życia codziennego lub zmierzającej do zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny albo podejmowanej w ramach działalności zarobkowej. Zgodnie z § 2 sprzeciw jest skuteczny wobec osoby trzeciej, jeżeli mogła się z nim zapoznać przed dokonaniem czynności prawnej. Jak podkreśla się w doktrynie, umowa zawarta mimo sprzeciwu skutecznego wobec osoby trzeciej będzie od początku sankcjonowana nieważnością bezwzględnie (zob. T. Smoczyński (red.) Prawo rodzinne i opiekuńcze, System Prawa Prywatnego, tom 11 str. 373 i cyt. tam literatura). Jak natomiast wprost wynika z zeznań A. K. (1), do wyrażenia takiego sprzeciwu nie doszło, jak również nie doszło do zakomunikowania tego sprzeciwu powodowi. Ponadto, świadek oświadczyła iż pozwany posiadał pełną swobodę w zaciąganiu zobowiązań, a więc niewątpliwie, zaciągnięcie przedmiotowego zobowiązania odbyło się za pełną zgodą współmałżonki pozwanego.

Ponadto w sytuacji gdy pozwany prowadził długotrwałą działalność gospodarczą- firmę budowlaną pożyczka w kwocie 250.000 zł nie była zobowiązaniem na tyle znaczącym, aby uznać ją za czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu. Mogła być spleciona z dochodów firmy prowadzonej przez pozwanego bez uszczerbku w majątku wspólnym

małżonków K. zwłaszcza, że brak środków obrotowych był przejściowy /k.239- zeznania A. K. (1)/. Brak jest podstaw do ustalenia jakiegokolwiek wadliwości zobowiązania w tym kontekście.

W konsekwencji, ani treść podniesionych przez pozwanego zarzutów ani zgłoszone przez niego wnioski dowodowe nie doprowadziły do skutecznego zakwestionowania roszczenia wywodzonego z weksła. Z uwagi na powyższe, uznając roszczenie dochodzone pozwem za zasadne, na podstawie art. 47 w zw. z art. 103 ustawy z dnia 28 kwietnia 1932 r. Prawo wekslowe (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 160 ze zm.) Sąd uwzględniając powództwo w całości, utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany dnia 1 kwietnia 2015 r. w sprawie XII Nc 444/14.

O kosztach postępowania zaistniałych po wydaniu nakazu zapłaty Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.). Ponieważ pozwany uiścił opłatę od zarzutów /k.106- dowód wpłaty/ zasądzono na rzecz powoda koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

/-/ E. Hoffa